

Турянця О.А., студентка ПО -1сп,
Науковий керівник:
к.пед.н., ст. викладач Барчій М. С.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Професійно компетентний, зрілий, знаючий, думаючий, учитель-новатор Нової української школи повинен бути сформований за період навчання в закладі вищої освіти, адже завершення формування спеціаліста – результат формування його особистості на етапі становлення, виявлення його громадянської позиції є загальним підсумком формування особистості на шляху професійного зростання. Професійна діяльність сучасного педагога постійно ускладнюється і трансформується до вимог сучасної освітньої галузі. Сам учитель покликаний гнучко реагувати на виклики часу, бути професійно мобільним, володіти комплексом соціальних, професійних, особистісних компетентностей, які забезпечать його професійний саморозвиток.

Проблема професійного саморозвитку розглядається з позиції професійного становлення особистості О. Борисова, В. Орлов, А. Щербакова та ін. Цілеспрямованого професійного саморозвитку Н. Божина, Є. Бондаревська, В. Маралов, В. Серіков, І. Чеснокова та ін.. Проблематика професійного самовдосконалення та саморозвитку досить фундаментально представлена в наукових працях учених В. Андрущенко, Б. Гершунський, Е. Гусинський, І. Зязюн.

Саморозвиток майбутнього вчителя – це процес усвідомленого цілеспрямованого розвитку себе як педагога, який включає самостійне вдосконалення своїх знань, умінь, особистісних і професійних якостей, що забезпечують особистісне зростання та ефективність професійної діяльності.

Своєрідність проблеми формування основ професійного саморозвитку саме у майбутніх учителів початкової школи пов'язана зі специфікою професійної діяльності вчителя початкової школи порівняно з іншими педагогічними спеціальностями. Вона полягає в широкій палітрі навчальних дисциплін початкової школи, а отже, необхідної широкої ерудиції вчителя, який повинен вміти методично обґрунтовано організовувати освітній процес. Забезпечуючи змістову та структурну єдність початкової освіти, досконало володіти тими вміннями і навичками, яким навчає школярів, залишаючись при цьому педагогом- фасилітатором, що сприяє особистісному становленню молодших школярів в цей найбільш сенситивний для формування найважливіших психічних новоутворень період їхнього життя. Функціональні обов'язки вчителя початкової школи охоплюють не тільки формування в учнів необхідних знань і умінь, а й соціально-психологічний супровід і допомогу своїм вихованцям і їхнім сім'ям, організацію насиченого дозвілля, різноспрямовану суб'єкт-суб'єктну взаємодію («вчитель–дитина», «вчитель – батьки», «вчитель–адміністратор», «вчитель–вчитель»). Тільки професійний саморозвиток може забезпечити вчителю досягнення вершин професійної майстерності і максимальну самореалізацію.

Розділяємо думку Смолюк А.І., що професійний саморозвиток майбутніх учителів початкової школи – це свідомо самопізнавальна та самопроектувальна діяльність учителя, спрямована на вдосконалення своєї особистості, відповідно до вимог професії в освітньому середовищі закладу освіти та самореалізація себе, як особистості в тій соціальній сфері діяльності, яка визначає майбутню професію. Саморозвиток особистості потребує педагогічного управління цим процесом. Педагогічний процес завдяки індивідуальному підходу й творчому ставленню дає змогу створити зовнішні та внутрішні умови для саморозвитку студента. Вирішення зазначеної проблеми великою мірою зумовлене наявністю в майбутніх учителів внутрішньої мотивації до постійного самовдосконалення особистісних якостей, а відповідно, потреби в самовдосконаленні. Феномен саморозвитку –

це обов'язково внутрішній, мотиваційний процес, спрямований на досягнення конкретної мети, як свідоме самовдосконалення [3].

Успішний саморозвиток особистості майбутнього вчителя відбувається за умови його спрямованості на безперервне особистісне та професійне самовдосконалення впродовж усього життя, його здатності й постійної готовності до самоосвіти та самовиховання. Зовнішні й внутрішні умови для професійного саморозвитку майбутнього вчителя створюються завдяки індивідуальному підходу та творчому ставленню до студента всіх викладачів, задіяних у педагогічному процесі професійної підготовки майбутніх педагогів.

Система професійного розвитку майбутнього вчителя забезпечується навчально-виховною роботою, яка спонукає особистісний розвиток, адаптація студентів до нових умов, усвідомлення ними обов'язків, визначення місця в студентському колективі; сформованість потреби в розвитку своєї особистості і як фахівця, і як громадянина. Ознайомлення з вимогами з боку майбутньої професії та суспільства, досягнення запланованого результату, а саме – сформованості у студентів психологічної та професійної готовності до самостійного життя, трудової кар'єри, виконання громадських обов'язків, духовної зрілості та особистісного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Костенко М. А. Педагогічні умови професійно-творчого саморозвитку майбутнього вчителя : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04. / М. А. Костенко; Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2004. – 20 с.
2. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. — Київ : Літера ЛТД, 2018. — 160 с.
3. Смолюк А. І. Теоретичний аналіз проблеми професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи / А. І. Смолюк // Педагогічний часопис Волині. – 2016. – № 2 (3). – С. 40–47.

Федоричко О.І. студентка гр. ПО-2 ОС «Молодший бакалавр»

Наукловий керівник:

к.пед.н., доцент **Кузьма-Качур М.І.**
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ УМІННЯ СПОСТЕРІГАТИ

Нормативні документи, що регламентують зміст початкової освіти, ґрунтуються на засадах особистісно зорієнтованого та компетентісного підходу і вимагають чіткого визначення результативної складової всіх компонентів освіти, зокрема, змісту та умов формування природознавчої компетентності учнів початкової школи. Державний стандарт початкової освіти визначає предметну природознавчу компетентність як особистісне утворення, що характеризує здатність учня розв'язувати доступні соціально й особистісно значущі практичні та пізнавальні проблемні задачі, пов'язані з реальними об'єктами природи в сфері відносин «людина – природа» [2]. Тобто, предметна природознавча компетентність являє собою освоєний у процесі ознайомлення з довкіллям досвід діяльності (комплекс компетенцій), що формується на основі сукупності уявлень, знань, умінь, ставлень та оцінних суджень до предметів та явищ природного оточення.

Спостереження – це цілеспрямоване, планомірне сприймання об'єктів навколишньої дійсності, яке призводить до формування умінь спостерігати, підпорядковане конкретно-визначеним цілям й вимагає вольових зусиль [1]. У процесі спостережень молодші школярі розглядають предмети і явища природи, виділяють їх істотні і неістотні ознаки, встановлюють залежність між ними тощо. Завдяки цьому в дітей формуються чіткі уявлення про навколишню природу.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>